

ONESKORENÉ ŽIADOSTI PODĽA ČLÁNKU 18 ODS. 1 DOHODY O VYSTÚPENÍ

(týka sa len hostiteľských štátov s konštitutívnym systémom pobytu)

V článku 18 ods. 1 písm. d) dohody o vystúpení sa stanovuje možnosť podať žiadosť o status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení aj po uplynutí lehoty na podanie žiadosti v krajinách, ktoré uplatňujú konštitutívny systém pobytu podľa článku 18 ods. 1 dohody o vystúpení¹.

Toto ustanovenie o oneskorených žiadostiach predstavuje záruku, ktorou sa „zmiernuje“ prísny prístup k nedodržaniu lehoty na podanie žiadosti podľa článku 18 ods. 1 písm. b) dohody o vystúpení.

Túto záruku dopĺňa článok 18 ods. 2 a 3 dohody o vystúpení, v ktorých sa stanovuje tzv. dočasná ochrana, ktorou sa priznávajú práva do konca lehoty na podanie žiadosti (článok 18 ods. 2) a do právoplatného rozhodnutia príslušných orgánov o akejkoľvek žiadosti (článok 18 ods. 3).

Článkom 18 ods. 2 dohody o vystúpení sa zabezpečuje, aby sa občania EÚ a štátni príslušníci Spojeného kráľovstva s pobytom v hostiteľskom štáte považovali za osoby s oprávneným pobytom v danom štáte v období od skončenia prechodného obdobia (31. decembra 2020) do lehoty na podanie žiadosti.

Článok 18 ods. 3 dohody o vystúpení potom chráni žiadateľov o status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení v ich hostiteľskom štáte, kým nedostanú právoplatné rozhodnutie o svojej žiadosti, čím sa ich pobyt stane oprávneným od chvíle, keď požiadali o status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení.

Článok 18 ods. 3 dohody o vystúpení sa v plnom rozsahu uplatňuje aj na oneskorených žiadateľov a poskytuje im dočasnú ochranu, ak je neskorá žiadosť povolená (*t. j. ak orgány hostiteľského štátu dospeli k záveru, že v individuálnom prípade skutočne existujú oprávnené dôvody na oneskorené podanie žiadosti, v dôsledku čoho orgány hostiteľského štátu pristúpia k ďalšej fáze vecného posudzovania žiadosti*) a až do rozhodnutia o nej. Dôvodom je, že článok 18 ods. 3 dohody o vystúpení sa uplatňuje na „*ak[ú]koľvek žiados[t] uveden[ú] v odseku 1*“, čo zahŕňa oneskorené žiadosti podľa článku 18 ods. 1 písm. d) dohody o vystúpení.

V dohode o vystúpení sa neuvádza, že by sa práva takýchto oprávnených osôb podľa dohody o vystúpení mali líšiť od práv osôb, ktoré podali žiadosť včas, hoci v dohode o vystúpení neexistuje výslovné pravidlo, ktorým by sa upravovala právna povaha pobytu oneskoreného

¹ Spojené kráľovstvo a 13 členských štátov EÚ (Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Fínsko a Švédsko).

žiadateľa od konca lehoty na podanie žiadosti do rozhodnutia o tom, či existujú oprávnené dôvody na neskoré podanie žiadosti.

Inými slovami, ak vnútroštátne orgány uznajú, že skutočne existovali oprávnené dôvody na to, že sa žiadosť nepodala včas, článok 18 ods. 3 dohody o vystúpení sa na takéto oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení uplatňuje rovnakým spôsobom ako na osoby, ktoré podali žiadosť včas.

Cieľom dočasnej ochrany je zabezpečiť, aby neexistovala „medzera“, počas ktorej by sa pobyt žiadateľa považoval za nelegálny. V prípade úspešných oneskorených žiadateľov je tento cieľ splnený len vtedy, ak sa koncepcia, ktorá považuje pobyt za legálny, rozšíri na obdobie predchádzajúce podaniu neskorej žiadosti (*obdobie od konca lehoty na podanie žiadosti do podania nakoniec úspešnej neskorej žiadosti*).

Vzhľadom na celkový jedinečný kontext odklonu od deklarátornej povahy právnych predpisov EÚ o voľnom pohybe občanov EÚ v konštitutívnych systémoch, v ktorom sa nachádza článok 18 ods. 1 písm. d) dohody o vystúpení, by sa malo celé obdobie pobytu oneskorených žiadateľov so spätnou účinnosťou (*ex tunc*) považovať za zákonné, ak sa im na základe neskorej žiadosti podarí úspešne získať priznanie statusu oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení.

Praktický príklad

Liliana prišla do hostiteľského štátu v roku 2016 a odvtedy tam pracuje. O status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení požiadala až v roku 2022, po uplynutí lehoty na podanie žiadosti.

Hostiteľský štát uznal, že mala oprávnené dôvody na oneskorené podanie žiadosti. Po vecnom posúdení jej žiadosti jej hostiteľský štát priznal status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení a vydal jej doklad o pobyte potvrdzujúci jej právo na trvalý pobyt.

Priznanie statusu oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení na základe úspešnej neskorej žiadosti znamená, že celé obdobie jej pobytu sa považuje za zákonné, dokonca aj obdobie od lehoty na podanie žiadosti do udelenia dokladu o pobyte. Hostiteľský štát potom musí prehodnotiť aj všetky predchádzajúce rozhodnutia, ktoré by boli založené na tom, že obdobie jej pobytu by sa považovalo za nezákonné, napríklad zamietnutie jej žiadosti o dávku sociálnej pomoci alebo zamietnutie zdravotnej starostlivosti.

Viac informácií o dohode o vystúpení sa nachádza v [Oznámení Komisie – Usmernenie týkajúce sa Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, Druhá časť – Práva občanov](#) (C/2020/2939, Ú. v. EÚ C 173, 20.5.2020, s. 1), ktoré tento dokument dopĺňa bez toho, aby ho menil.

Pravidlá týkajúce sa oneskorených žiadostí sú uvedené v časti 2.6.5 usmernenia.